

Anonymizovaná verze

Překlad

C-633/22 – 1

Věc C-633/22

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum podání:

11. října 2022

Předkládající soud:

Cour de cassation (Francie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

28. září 2022

Navrhovatelé:

Real Madrid Club de Fútbol

AE

Odpůrci:

EE

Société Éditrice du Monde SA

[OMISSIS]

ROZSUDEK COUR DE CASSATION (KASAČNÍ SOUD, FRANCIE),
PRVNÍHO OBČANSKOPRÁVNÍHO SENÁTU, ZE DNE 28. ZÁŘÍ 2022

I – Společnost Real Madrid Club de Fútbol, se sídlem [Avenida] Concha Espina č. 1, 28036 Madrid (Španělsko), podala kasační opravný prostředek [OMISSIS] proti rozsudku, který vydal dne 15. září 2020 cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) [OMISSIS] ve sporu mezi ní a:

1°/ panem EE s bydlištěm [OMISSIS] [Francie]

2°/ společností Editrice du monde, akciovou společností, se sídlem 67-69 avenue Pierre Mendès France, 75013 Paříž,

odpůrci v řízení o kasačním opravném prostředku.

II – Pan AE s bydlištěm [OMISSIS] Madrid (Španělsko), podal kasační opravný prostředek [OMISSIS] proti rozsudku, který vydal dne 15. září 2020 cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) [OMISSIS] ve sporu mezi ním a:

1°/ společností Editrice du monde,

2°/ panem EE,

odpůrci v řízení o kasačním opravném prostředku.

[OMISSIS]

Spojení věcí

1 [OMISSIS].

Skutkové okolnosti a řízení

- 2 Podle napadených rozsudků (Paříž, 15. září 2020, č. RG 18/09031 a 18/09180) byl dne 7. prosince 2006 v digitálním vydání deníku Le Monde zveřejněn článek, který napsal pan EE, novinář zaměstnaný v tomto deníku, s názvem „Real Madrid a Barça spojení s doktorem Fuentesem“. Následujícího dne vyšel článek v tištěné podobě deníku a byl k němu připojen rozhovor s tímto lékařem.
- 3 Deník tvrdil, že klub Real Madrid Club de Fútbol využíval služeb doktora Fuentesem, který byl strůjcem sítě krevního doping, jež byla dříve odhalena v cyklistice. Úryvek z článku se objevil na titulní straně s kresbou opatřenou titulkem „Doping: po cyklistice nyní ve fotbale“ a zobrazující cyklistu oblečeného v barvách španělské vlajky a obklopeného malými fotbalisty a injekčními stříkačkami.
- 4 O této novinové zprávě informovala řada médií, zejména španělských.
- 5 Dne 23. prosince 2006 zveřejnil deník Le Monde bez jakéhokoli komentáře dopis, který mu zaslal klub Real Madrid a který uvedené informace popírá.
- 6 Klub a člen jeho lékařského týmu, pan AE, podali u španělských soudů proti společnosti Editrice du journal Le Monde a panu EE žaloby na náhradu škody pro poškození dobré pověsti.
- 7 Rozhodnutím ze dne 27. února 2009 uložil soud prvního stupně č. 19 v Madridu společnosti Editrice du Monde zaplacení částky 300 000 eur a panu EE zaplacení

částky 30 000 eur. Soud rovněž nařídil zveřejnění svého rozhodnutí uvnitř deníku Le Monde a na jeho titulní straně, a to na stejné úrovni závažnosti, jaká byla použita pro zveřejnění sporné informace, a dále též zveřejnění v některém španělském deníku.

- 8 Rozhodnutím ze dne 18. října 2010 potvrdil Audiencia provinciale de Madrid (soud provincie Madrid, Španělsko) povinnost zaplatit uvedené peněžitě částky a omezil povinnost zveřejnění na titulních stranách deníků Le Monde a Marca, nikoliv již na jejich vnitřních stranách.
- 9 Rozsudkem ze dne 24. února 2014 španělský Nejvyšší soud zamítl opravný prostředek.
- 10 Usnesením ze dne 11. července 2014 nařídil soud prvního stupně v Madridu výkon rozhodnutí Nejvyššího soudu a uložil společnosti Editrice du Monde zaplatit ve prospěch klubu Real Madrid částku 390 000 eur jakožto jistinu, úroky a náklady řízení.
- 11 Dne 9. října 2014 nařídil společnosti Editrice du Monde a panu EE společně a nerozdílně výkon rozhodnutí Nejvyššího soudu, a to ohledně částky 33 000 eur jakožto jistiny, úroků a nákladů řízení [OMISSIS].
- 12 Dne 15. února 2018 [OMISSIS] vydal tribunal de grande instance de Paris (soud v Paříži) dvě prohlášení o vykonatelnosti, první na žádost klubu Real Madrid ohledně rozhodnutí ze dne 24. února 2014 a usnesení ze dne 11. července 2014 a druhé na žádost pana AE ohledně téhož rozhodnutí ze dne 24. února 2014 a usnesení ze dne 9. října 2014 [OMISSIS].
- 13 Rozsudky ze dne 15. září 2020 odvolací soud v Paříži tato prohlášení zrušil a rozhodl, že španělská rozhodnutí nemohou být ve Francii vykonána, neboť jsou zjevně v rozporu s francouzským mezinárodním veřejným pořádkem.
- 14 Odvolací soud uvádí:
 - že španělské soudy uložily povinnost k náhradě na základě článku [9 odst. 3] základního zákona o občanskoprávní ochraně dobré pověsti, aniž klub Real Madrid uplatnil nárok na náhradu jakékoli majetkové újmy, jak je uvedeno v rozsudku odvolacího soudu v Madridu, který potvrdil španělský Nejvyšší soud, v tomto znění: „vzhledem k tomu, že újma je obecně spojována s nemajetkovou újmou, je obtížné ji vyjádřit ekonomicky“;
 - že jedinou otázkou, kterou španělský soud řešil, byl mediální dopad článku zveřejněného na internetových stránkách deníku Le Monde, který převzala, avšak jeho pravdivost popřela španělská média, přičemž španělské soudy, včetně odvolacího soudu v Madridu a následně Nejvyššího soudu samy konstatovaly, že „žádný z nich [tiskových orgánů této země] nepotvrdil pravdivost této zprávy, ale naopak ji zpochybnily“, takže uplatňovaná újma vzniklá v důsledku medializace

byla omezena popřením pravdivosti ze strany místních tiskových orgánů, jejichž čtenáři jsou převážně Španělé;

– že povinnost zaplatit částku 300 000 eur jakožto jistinu a 90 000 eur jakožto úroky se týká fyzické osoby, profesionálního novináře, a společnosti vydávající deník, z jejíhož účetnictví vyplývá, že taková částka představuje 50 % čisté ztráty a 6 % výše disponibilních finančních prostředků ke dni 31. prosince 2017;

– že povinnost zaplatit panu AE částku 30 000 eur jakožto jistinu a 3 000 eur jakožto úroky navyšuje předchozí povinnost;

– že je velmi vzácné, aby výše náhrady škody přiznaná za poškození dobré pověsti nebo jména přesáhla 30 000 eur, a že francouzské právo postihuje pomluvu ve vztahu k jednotlivcům pouze pokutou v maximální výši 12 000 eur.

15 Na základě toho dospěl odvolací soud k závěru, že tyto mimořádně vysoké částky, jejichž zaplacení bylo uloženo novinářům a tiskovému orgánu, musí tyto nutně odrazovat od účasti na veřejné diskusi o věcech veřejného zájmu, čímž médiím může bránit v plnění jejich úkolu spočívajícího v informování a kontrole, takže uznání nebo výkon rozhodnutí, kterými byly tyto povinnosti uloženy, jsou v nepřijatelném rozporu s francouzským mezinárodním veřejným pořádkem, neboť porušují svobodu projevu.

16 Klub Real Madrid a pan AE podali kasační opravný prostředek.

Znění důvodu kasačního opravného prostředku

17 Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku v podstatě tvrdí, že přezkum přiměřenosti náhrady škody může být proveden pouze tehdy, pokud má tato náhrada škody sankční, a nikoliv kompenzační povahu; že odvolací soud tím, že nahradil posouzení újmy soudem původu svým vlastním posouzením, přezkoumal zahraniční rozhodnutí, čímž porušil čl. 34 bod 1 a článek 36 nařízení Brusel I; že odvolací soud nezohlednil závažnost pochybení, která španělský soud zjistil; že kritérium založené na ekonomické situaci povinných osob není relevantní pro posouzení nepřiměřenosti uložené povinnosti; že tato nepřiměřená povaha nesmí být posuzována z hlediska vnitrostátních norem.

18 Společnost Editrice du Monde a pan EE v podstatě odpovídají, že odvolací soud, aniž přezkoumal španělská rozhodnutí ve věci samé, oprávněně odmítl uznat jejich vykonatelnost z důvodu nepřiměřenosti uložených povinností, jelikož tato rozhodnutí zjevně porušují svobodu projevu, a tedy i mezinárodní veřejný pořádek.

Použitelné právní předpisy

Právní předpisy Evropské unie

- 19 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, nazývané Brusel I, ve svém článku 34 stanoví:

„Rozhodnutí se neuznává:

1. je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá

(...)“

- 20 Článek 36 stanoví:

„Cizí rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.“

- 21 Článek 11 Listiny základních práv Evropské unie stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice.

2. Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků musí být respektována.“

- 22 Článek 17 stanoví:

„1. Každý má právo vlastnit zákonně nabytý majetek, užívat jej, nakládat s ním a odkazovat jej. Nikdo nesmí být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu, v případech a za podmínek, které stanoví zákon, a při poskytnutí spravedlivé náhrady v přiměřené lhůtě. Užívání majetku může rovněž být upraveno zákonem v míře nezbytné z hlediska obecného zájmu.“

- 23 Článek 47 stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.“

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

- 24 Její článek 10 stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společenstvem.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

Důvody žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 25 Judikatura Soudního dvora [rozsudek ze dne 28. března 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164)] uvádí:

„36. Zákazem přezkoumání cizího rozhodnutí ve věci samé zakazují ustanovení článku 29 a čl. 34 třetího pododstavce úmluvy soudu státu, ve kterém se uznání uplatňuje, odmítnout uznání nebo výkon tohoto rozhodnutí jen proto, že existuje rozdíl mezi právním pravidlem použitým soudem státu původu a právním pravidlem, které by byl použil soud státu, ve kterém se uznání uplatňuje, pokud by mu byl spor předložen. Stejně tak nemůže soud státu, ve kterém se uznání uplatňuje, přezkoumávat správnost právních nebo skutkových posouzení, která provedl soud státu původu.

37. Použití ustanovení o veřejném pořádku, obsaženého v čl. 27 bodu 1 úmluvy, přichází v úvahu pouze v případě, že uznání nebo výkon rozhodnutí vydaného v jiném smluvním státě by nepřijatelným způsobem narušovaly právní řád státu, ve kterém se uznání uplatňuje, neboť by byla dotčena nějaká základní zásada. Aby byl respektován zákaz přezkoumávání cizího rozhodnutí ve věci samé, musel by zásah představovat zjevné porušení právního pravidla považovaného v právním řádu státu, ve kterém se uznání uplatňuje, za podstatné, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za základní.“

- 26 Soudní dvůr dodává:

„25. Podle ustálené judikatury jsou základní práva nedílnou součástí obecných právních zásad, jejichž dodržování Soudní dvůr zajišťuje (viz zejména posudek 2/94 ze dne 28. března 1996, Recueil, s. I-1759, bod 33). Za tímto účelem Soudní dvůr vychází z ústavních tradic společných členským státům, jakož i z poznatků, které skýtají mezinárodně právní instrumenty týkající se ochrany lidských práv, na jejichž tvorbě členské státy spolupracovaly nebo k nimž přistoupily. Zvláštní význam přísluší v této souvislosti Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) (viz zejména rozsudek ze dne 15. května 1986, Johnston, 222/84, Recueil, s. 1651, bod 18).“

- 27 Evropský soud pro lidská práva v rozsudku velkého senátu ve věci *Morice v. Francie* ze dne 23. dubna 2015 (č. 29369/10) připomněl obecné zásady pro posuzování nezbytnosti zásahu do výkonu svobody projevu. Uvedl (bod 125), že „pokud jde o úroveň ochrany, čl. 10 odst. 2 Úmluvy ponechává jen malý prostor pro omezení svobody projevu ve dvou oblastech: v oblasti politické diskuse a v oblasti otázek obecného zájmu“.
- 28 [Tentýž] soud má za to, že do této druhé kategorie patří zveřejňování informací týkajících se sportu (26. dubna 2007, č. 11182/03 a 11319/03, *Colaco Mestre a SIC. Sociedade Independente de Comunicacao, S.A. v. Portugalsko*, bod 28).
- 29 Konečně, odrazující účinek uložení povinnosti k náhradě škody je parametrem pro posouzení přiměřenosti takového opatření k nápravě újmy způsobené pomlouvačnými výroky. Pokud jde o svobodu projevu novinářů, Evropský soud pro lidská práva dbá na to, aby výše náhrady škody uložená tiskovým společnostem nemohla ohrozit jejich ekonomické základy (*Błaja News Sp. z o. o. v. Polsko*, 26. listopadu 2013, č. 59545/10, bod 71; *Timpul Info-Magazin a Anghel v. Moldavsko*, 27. listopadu 2007, č. 42864/05).

Předběžné otázky

- 30 Soud si klade otázku, zda články 34 a 36 nařízení [Brusel I] a článek 11 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládány v tom smyslu, že uložení povinnosti k náhradě škody za poškození dobré pověsti sportovního klubu a člena jeho lékařského týmu prostřednictvím informace zveřejněné v deníku může zjevně porušovat svobodu projevu, a představovat tak důvod pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí.
- 31 V případě kladné odpovědi si soud klade otázku, zda je třeba tato ustanovení vykládat v tom smyslu, že nepřiměřenost uložené povinnosti může být dožádaným soudem konstatována pouze tehdy, pokud je náhrada škody kvalifikována soudem původu jako sankční, a nikoliv pokud je přiznána jako náhrada nemajetkové újmy.
- 32 Vzhledem k zákazu přezkumu rozhodnutí cizího soudu ve věci samé si soud klade otázku, na základě jakých faktorů může dožádaný soud posoudit nepřiměřenost uložené povinnosti. Zejména si klade otázku, zda je třeba dotčená ustanovení vykládat v tom smyslu, že dožádaný soud může vycházet pouze z odrazujícího účinku uložené povinnosti s ohledem na zdroje osoby, jíž byla povinnost uložena, nebo zda může zohlednit i další faktory, jako je závažnost pochybení nebo rozsah újmy.
- 33 Soud si klade otázku, zda odrazující účinek s ohledem na zdroje deníku může být sám o sobě důvodem pro odmítnutí uznání nebo výkonu rozhodnutí z důvodu zjevného porušení základní zásady svobody tisku.
- 34 Soud si klade otázku, zda je třeba odrazujícím účinkem rozumět ohrožení finanční rovnováhy deníku, nebo zda tento může spočívat pouze v zastrašujícím účinku.

- 35 Soud si klade otázku, zda by měl být odrazující účinek posuzován stejným způsobem ve vztahu ke společnosti vydávající deník a ve vztahu k novináři, jakožto fyzické osobě.
- 36 Konečně si soud klade otázku, zda je obecná ekonomická situace tištěných novin relevantní okolností pro posouzení, zda kromě osudu dotčeného deníku může mít uložení povinnosti zastrašující účinek na všechna média.

Z TĚCHTO DŮVODŮ soud:

PŘEDKLÁDÁ Soudnímu dvoru Evropské unie následující otázky:

- 1) Musí být články 34 a 36 nařízení [Brusel I] a článek 11 Listiny základních práv Evropské unie vykládány v tom smyslu, že uložení povinnosti k náhradě škody za poškození dobré pověsti sportovního klubu prostřednictvím informace zveřejněné deníkem může zjevně porušovat svobodu projevu, a představovat tak důvod pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí?
- 2) V případě kladné odpovědi, je třeba tato ustanovení vykládat v tom smyslu, že nepřiměřenost uložené povinnosti může být dožádaným soudem konstatována pouze tehdy, pokud je náhrada škody kvalifikována jako sankce buď soudem původu, nebo dožádaným soudem, a nikoliv pokud je přiznána jako náhrada nemajetkové újmy?
- 3) Mají být tato ustanovení vykládána v tom smyslu, že dožádaný soud může vycházet pouze z odrazujícího účinku uložené povinnosti s ohledem na zdroje osoby, již byla povinnost uložena, nebo že může zohlednit i další faktory, jako je závažnost pochybení nebo rozsah újmy?
- 4) Může být odrazující účinek s ohledem na zdroje deníku sám o sobě důvodem pro odmítnutí uznání nebo výkonu rozhodnutí z důvodu zjevného porušení základní zásady svobody tisku?
- 5) Je třeba odrazujícím účinkem rozumět ohrožení finanční rovnováhy deníku, nebo může tento účinek spočívat pouze v zastrašujícím účinku?
- 6) Měl by být odrazující účinek posuzován stejným způsobem ve vztahu ke společnosti vydávající deník a ve vztahu k novináři, jakožto fyzické osobě?
- 7) Je obecná ekonomická situace tištěných novin relevantní okolností pro posouzení, zda kromě osudu dotčeného deníku může mít uložení povinnosti zastrašující účinek na všechna média?

[OMISSIS] [přerušeni řízení]

[OMISSIS] [závěrečné formulace]

[OMISSIS]